

Renée Belloni

DE ZON IN ZIJN OGEN

CLAUDE (BOY) BELLONI

(BATAVIA, 1922 ~ DEN HAAG, 1995)

EEN ONVOORSTELBAAR LEVEN

Colofon

De zon in zijn ogen
© 2022 The Sunshine Publisher
Auteur: Renée Belloni

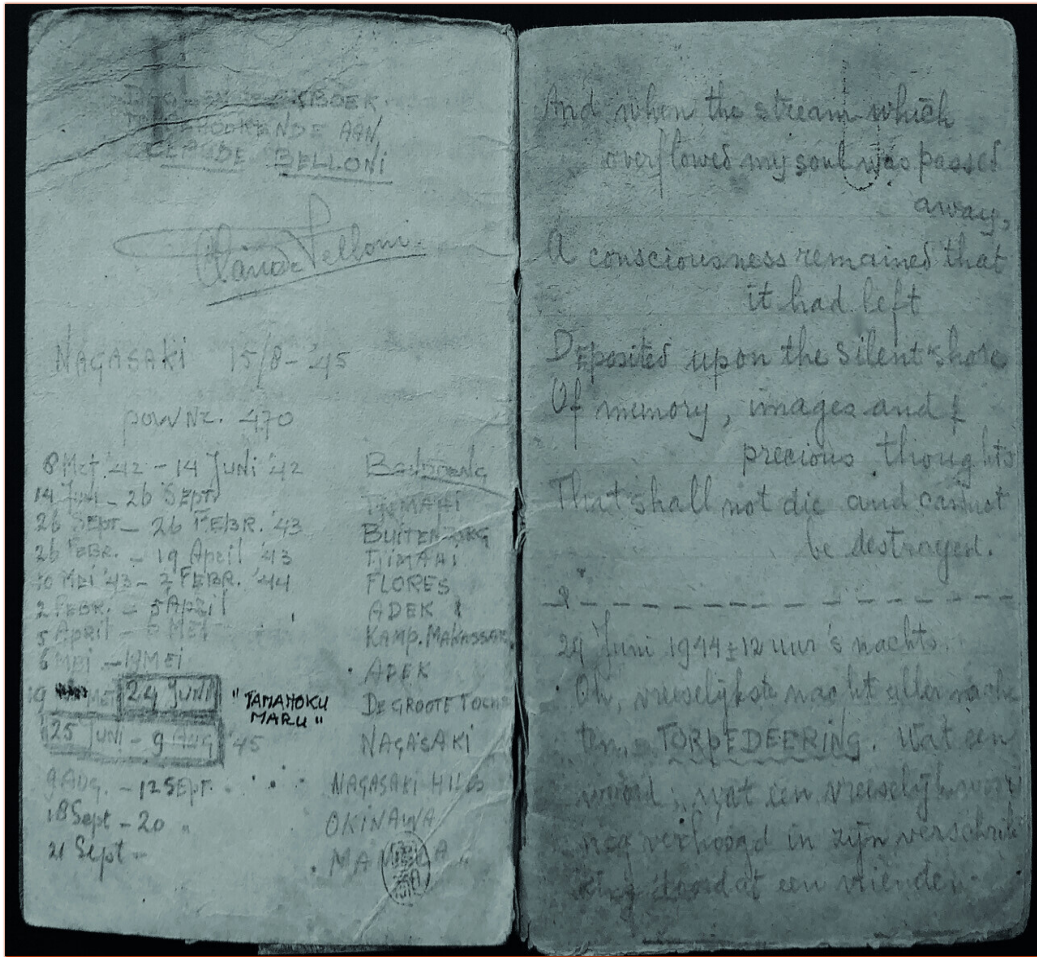
ISBN: 978 90 832 47007

NUR: 681

BISAC: BIO006000

Voor Ella, Phoenix en Kai

Ter ere van mijn vader Claude (Boy) | De eerste 2 pagina's van zijn goed bewaard dagboek

Inhoud flipboek

Een nadere kennismaking met Claude (Boy)	1
Ouverture Deel I	5
Vóór de Tweede Wereldoorlog	5
1. Van Indië naar Europa en terug	
Een baboe, een kwajongen en een nieuw avontuur	5
1.1 De jeugdjaren van Claude, 1922-1940	8
1.2 Verlof	12
1.3 Angst voor de oorlog	16

• CLAUDE BELLONI

Inhoudsopgave van het boek

Bedankt!

Woord vooraf

Intro Claude's bloedlijn

Een nadere kennismaking met Claude (Boy)

Ouverture; Deel I Vóór de Tweede Wereldoorlog

1. Van Indië naar Europa en terug

Een baboe, een kwajongen en een nieuw avontuur

De jeugdijaren van Claude, 1922 - 1940

Verlof

Angst voor de oorlog

Deel II Voor en tijdens de Japanse bezetting

2. Claude en de Tweede Wereldoorlog

Plezier, een samoerai zwaard en een gelaarsde voet

Belevenissen van Claude De jaren 1940 - 1941

Japan smeedt zijn plannen

Aanval op de Indische steden

Binnen en buiten de Jappenkampen

Krijgsgevangenschap van Claude, 1942 - 1943

In het oerwoud

Transport per schip naar Japan; Claude (Boy) in 1944 - 1945

Een torpedo en een atoombom De 'Groote Tocht' 1944

Krijgsgevangen in Nagasaki Kamp Mitsubishi-Fukuoka 14B, 1944-september 1945

Deel III De zon van de vrijheid in Claude's ogen

3. Vrij! 1945

Een koe, een geit en lieve gezichtjes

De capitulatie van Japan, 15 augustus 1945

Opstand in het Nirwana Medio 1945 - Eind 1949

Een kennismaking met Anita en haar familie

Een beetje verliefd

Te maken keuzes

Deel IV Een nieuwe toekomst in vrijheid

4. Pionieren op Nieuw-Guinea

Met een microfoon in de binnenlanden

De vergeten aarde Terra Incognita

Hollandia en omgeving

Het doek valt

Deel V Kriskras door Nieuw-Guinea

5. Expedities naar vrijwel onbetreden paden

Magie en de rijke cultuur van de Papoea's

Uw mensen zijn wonderbaar

Met varkens betalen voor een vrouw

Op tournee over het eiland Finale

Deel VI Weer in Nederland

6. In de kou

Bibberen rondom de aladdin

Aan de Hollandse hutspot

Onderaan de ladder

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

Hun allerlaatste avontuur

7 Tenslotte

8 Gedicht van kampmaat Ben

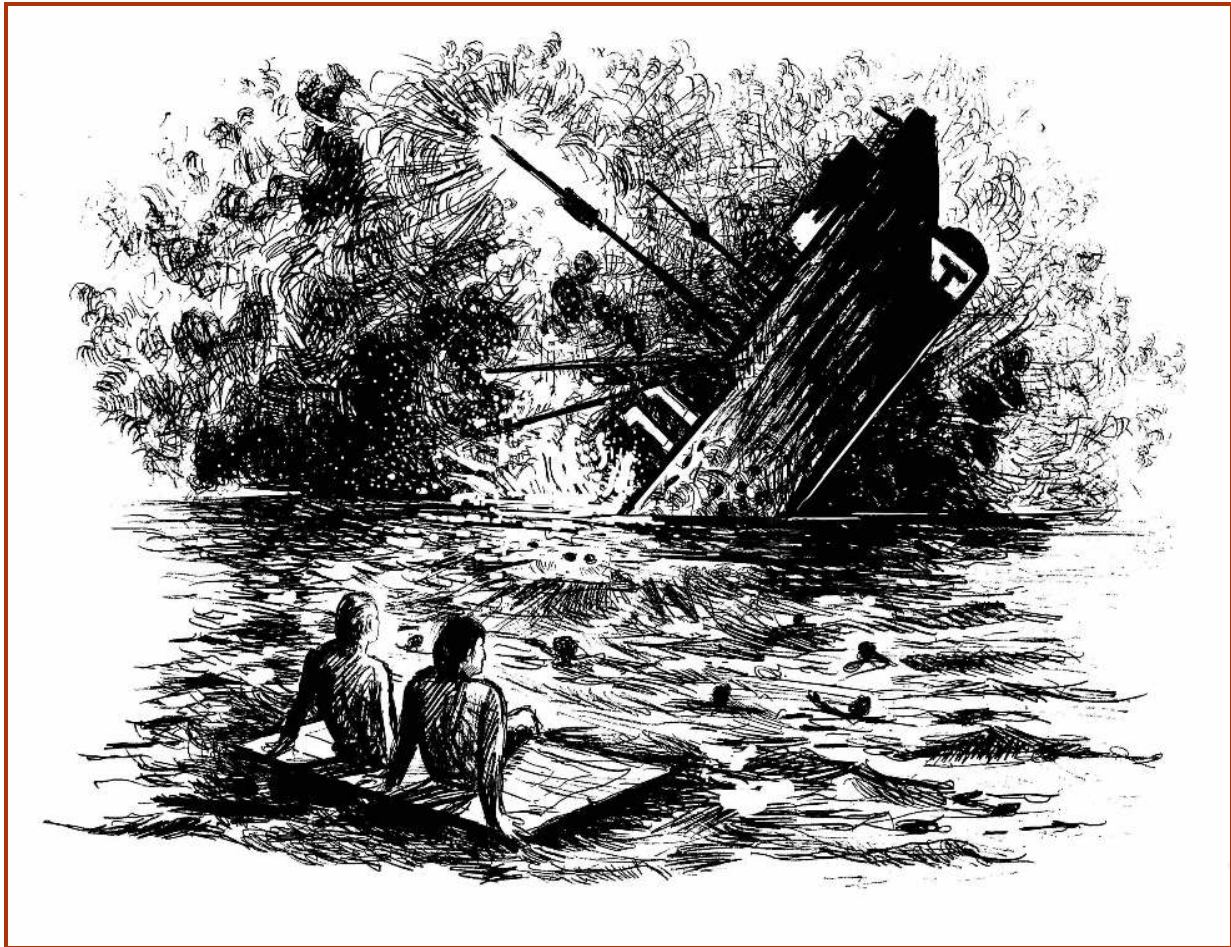
Uit het dagboek van Claude (Boy)

9 Verantwoording

Over Renée

Bijlagen: Verkorte stamboom van de families Belloni en Kempff

Aziatische zonsopgang en zonsondergang

Tekening van de torpedering | juni 1944

Een nadere kennismaking met Claude (Boy)

Een opvoeding in twee werelden en toch opgegroeid als een ware indo.
Een man van twee culturen.

Boy was een Indo en bleef een Indo oftewel een Indische jongen, die voor altijd trouw bleef aan de authenticiteit van zijn cultuur. Zoals ik tegen hem aankeek, was hij een ware en trotse Indo, die zich tot zijn dood vasthield aan zijn Indo identiteit, zijn principes en gewoonten. Hij was een echte 'rijstepikker', hield van alle Indische koekjes van zoet tot hartig. Toch ook een echte zoetekauw. Een zak winegums was binnen vijf minuten leeg. En voor nougat en turkish delight reed hij rustig een kwartiertje om. Hij dronk dagelijks kopi toebroek met een paar lepels suiker (koffie in een beker waarbij de drab onderin blijft), gebruikte de botol tjobok (fles met water voor persoonlijke hygiëne) op het toilet, was gesteld op aanraken en schouderklopjes, was meelevend met de ander en praatte met de handen. Dat laatste was kenmerkend voor Boy, hij kon de weg uitleggen via de telefoon en gebruikte zijn handen alsof hij stond te beeldbellen. Erg komisch en altijd weer lachen als we dit zagen. Boy was iemand die van verschillende soorten muziek hield. Van de gipsyjazz van Sinti-gitarist Django Reinhardt, de jazz violist Stéphane Grappelli, de swing van het Glenn Miller Orchestra, country & western en rock en roll tot klassieke muziek. Lezen was een grote hobby van hem, maar ook favoriet waren sporten als tennis en tien pin bowlen naast jagen en vissen. Én niet te vergeten zijn series op televisie bekijken.

Claude's natuur

Hij is opgevoed en opgegroeid, zoals eerder gezegd, in twee werelden, de oosterse en westerse. Hij is een man van twee culturen, die bevoorrecht is de beste eigenschappen van deze twee werelden en culturen te mogen erven. Hij is geen halfbloed, maar dubbelbloed, zoals soms gezegd wordt. Voor mensen die Claude niet zo goed kenden, kwam hij misschien een beetje indolent over. Bescheiden, verlegen, sensitief, emotioneel en soms zelfs wat timide. De werkelijkheid was anders. Hoewel hij huiselijk was ingesteld en thuis een veilige en warme sfeer trachtte te creëren, was hij toch ook een ruwe bolster met een blanke pit. Zacht van aard, toch ook stoer. Ik zie mijn vader als zorgzaam, vriendelijk, loyaal, en ik vond dat hij zich ook goed kon inleven in de situatie van een ander, zeker als het zijn naasten betrof. Dat inlevingsvermogen van hem was echt sterk ontwikkeld.

Hij kon doelgericht, energiek, ambitieus, intuïtief, creatief en inspirerend tegelijk zijn, karaktereigenschappen die goed van pas kwamen in zijn journalistieke werkzaamheden. Vooral dat empathisch vermogen was nuttig voor hem tijdens zijn belevenissen en expedities. Hij was fantasierijk, hij kon soms in zijn eigen wereldje zitten. Vermoedelijk gebruikte hij deze eigenschap ook tijdens zijn krijgsgevangenschap, waarbij hij als hij het even niet zag zitten, zijn fantasie liet gaan naar een andere en betere wereld. Boy kon ook bergen werk verzetten, hij was scherp, gevat én kon zich in meerdere talen in zowel woord als geschrift goed uitdrukken. Door zijn welbespraaktheid werd hij dikwijls uitgenodigd om op diverse gelegenheden in het openbaar te spreken. Het ging hem moeiteloos af, met behulp van slechts een kladje met erop wat steekwoorden geschreven. Op feestjes en verjaardagen was hij regelmatig het middelpunt en een stemmingmaker. Door zijn verhalen en vaak schuine moppen hing een ieder aan zijn lippen. Claude kon ook rommelig en sluw zijn. Die listigheid kwam hem vooral van pas als hij voor hetere vuren kwam te staan.

Mijn vader bleef nooit lang boos, soms bleef hij wel wat langer verdrietig. Ik bofte dat hij zo was. Het maakte mijn leven als tiener een stuk gemakkelijker, als ik weer eens stoutigheid had uitgehaald. Op de middelbare school hielp hij me geduldig met mijn talen. We zaten soms urenlang gebogen over de boeken, totdat ik hetgeen ik moest leren in mijn hoofd had en correct uitsprak. En zo ging ik van matige cijfers naar veel hogere. Er verschenen zelfs achten en negens op m'n rapport. Dat kwam alleen door zijn hulp, geduld, doortastendheid en natuurlijk door zijn talenknobbel. Nog steeds dank ik hem, want ik gebruik het Engels en Duits regelmatig en met plezier. Frans af en toe. Als ik aan mijn vader denk, zie ik een man voor me met principes en moraal, een groot hart, geduldig, zachtaardig, stoer en ondeugend; hij hield van vrouwelijk schoon. Voor mij was hij een held van wie ik hield en van wie ik nog steeds houd.

Claude (Boy) en Renée

Claude (Boy) | 12 jaar oud | Nederland

Ouverture

Deel I

Vóór de Tweede Wereldoorlog

1. Van Indië naar Europa en terug

EEN BABOE, EEN KWAJONGEN EN EEN NIEUW AVONTUUR

Kaart Nederlands-Indië

1.1 DE JEUGDJAREN VAN CLAUDE, 1922-1940

Claude groeide op in aangename wijken van de steden Batavia en Bandoeng. Hij had daar een prettige Indische jeugd. Zo vrij als een vogeltje!

De eerste zoon René van Fred en Nettie werd geboren in 1918 en Claude in 1922. Beiden ter wereld gebracht in Weltevreden, een voorstad van Batavia, ongeveer tien kilometer ten zuidoosten van het stadscentrum van Batavia (nu Jakarta) en 150 kilometer ten noordwesten van Bandoeng. Weltevreden was een door Europeanen bewoonde stad. De naam Weltevreden is ontleend aan een landgoed met dezelfde naam. Nettie en Fred kwamen van West-Java, uit Bandoeng, de Europese stad bij uitstek, in het midden van vulkanische bergen, omringd door rijstvelden en theeplantages. De stad was als tuinstad aangelegd met veel parken en groene lanen. Vanwege betere arbeidsvooruitzichten had het echtpaar echter gekozen voor een verhuizing naar de hoofdstad Batavia. Na vijf jaar in Batavia besloten Fred en Charlotte met hun beide zonen René en Boy terug te gaan naar Bandoeng, waar Fred ging werken als waarnemend gediplomeerd technisch ambtenaar bij de P.T.T. (Posterijen, Telegrafie en Telefonie). Daar zag hun derde kind Désiree het levenslicht, op 15 november 1924.

Nettie en haar 3 jongste kinderen | v.l.n.r. René | Dési | Nettie | Claude | 1927

Baboe en verhaaltjes

Voor wat betreft de baby- en kleutertijd van het leven van Claude ben ik te rade gegaan bij familieleden, die het oude Indië nog goed gekend hadden. Als baby werd hij door de baboe (kindermeisje) in een slendang (draagdoek) rondgedragen. In Bandoeng, ging Boy vanaf zijn vierde jaar, zoals vele andere kinderen naar de kleuterschool. Zijn baboe bracht hem naar school. Hij vond het leuk te spelen met andere kinderen dan zijn neven en nichten met wie hij opgroeide. Wat genoot hij op school als de juf een verhaal vertelde, want dat deed mama ook 's avonds voor het naar bed gaan. Zij vertelde dan een rijmpje, een verhaaltje over Bram de Beer of een verhaaltje over de Toverlantaarn. Soms zongen ze samen een kinderliedje, dat hij dan wat mee neuriede. Als ze klaar was, gaf ze hem een kusje op z'n voorhoofd, trok 't laken omhoog, frommelde wat met z'n beer, deed het licht uit en sloot de deur achter zich.

Aardige juf en siësta

Vanaf zijn zesde jaar ging hij niet meer met de baboe naar school. Claude mocht met zijn vier jaar oudere broer René naar de lagere school lopen, een afstand van een half uurtje. Als eersteklasser liep hij om half acht 's morgens voor de eerste keer het schoolgebouw binnen. Stoer en toch ietwat verlegen verscheen hij in een korte donkere broek, een licht overhemd met korte mouwen, een lichtgekleurd dasje en lichte, tot zijn knieën opgetrokken kousen. Te klein geworden kleding van zijn broer. Hij vond het maar wat leuk en spannend tegelijk om naar de 'grote' school te gaan. Misschien kwam dat door de aardige juf, die hij graag hielp om na schooltijd, rond één uur 's middags, het lokaal op te ruimen.

Lang kon hij niet meehelpen, want zijn grote broer tikte ongeduldig op de deur van het lokaal. René had geen zin om te wachten; hij had trek en wilde naar huis om warm te eten. Thuis werd eerst gegeten en daarna was het de gewoonte om siësta te houden, tussen twee en vier, vanwege de hitte. Als Claude niet kon slapen, kroop hij stiekem uit het slaapkamerraam naar buiten en ging daar wat spelen. Niet te ver weg, want hij moest weer snel in zijn kamer kunnen komen. Vanaf een uur of vier 's middags oefende Boy braaf wat hij die dag op school had geleerd. Hij was ijverig. Soms hielp René hem met rekenen als zijn broertje er moeite mee had. Boy was amper acht jaar, toen hij van zijn vader een instrument mocht uitkiezen. Hij koos voor de viool, het instrument dat zijn vader en zijn grote broer ook bespeelden.

Op een oude fiets en de strijkstok

René ging naar de middelbare school, en daarom mocht Claude naar school op de oude fiets van René. Wat was Boy trots op deze voor hem nog iets te grote fiets. Die gebruikte hij om er snel mee naar allerlei speelplekken te gaan. Als hij zin had, ging hij naar een van de kampongs om een vriendje op te zoeken. Hier leerde hij wat de natuur te bieden had om te kunnen overleven, wat je wel en niet kon eten en drinken. Boy deed kennis op van zijn Javaanse vriendjes welke paddenstoelen, bladeren of bessen eetbaar waren en welke niet. Hij leerde ook hoe je door het drinken van thee van gedroogde pitten of van bladeren bijvoorbeeld buikloop kon bestrijden. Hij voelde zich zo vrij als een vogeltje. Even een vriendje bezoeken en naar huis racen, zo ging dat meestal. Hij zorgde ervoor dat hij voor donker thuis was.

Vanaf zijn tiende jaar moest Boy dagelijks op de viool oefenen van zijn vader. Hij had daar niet altijd evenveel zin in. Op een dag was hij totaal niet in de stemming om te oefenen en wilde hij er met de fiets op uit. Van school thuisgekomen ging hij naar zijn viool, pakte zijn vioolstok en liep naar zijn fiets. Hij keerde de fiets om met het zadel naar de grond. Hij liet het wiel ronddraaien. Het ging harder en harder tot hij plots zijn strijkstok tussen de spaken stak. Een klap en daar lag de strijkstok in twee stukken op de grond. Zo, dacht Boy, de doerak, nu hoef ik tenminste een tijdje niet meer te oefenen. Hij stapte op zijn fiets en reed, zonder te eten, snel weg. Wat een geluk, dacht hij, dat er geen slag in het wiel zit. Helaas voor hem was het geluk van korte duur. Vader Fred sloeg nooit en als hij een corrigerende tik uitdeelde, dan pijnigde hij zijn handen niet. Nu stonden de striemen van wat eens een strijkstok was op Boys kuit en dijen. Hij heeft het geweten, zoiets zou hij nooit meer doen. Dat hij het niet vergeten heeft, klopte zeker, want jaren later vertelde Boy mij dit verhaal in geuren en kleuren.

Claude (Boy) | 14 jaar oud | Nederland

1.2 VERLOF

Als tiener was Claude niet alleen een kwajongen, maar ook een avonturier. Hij was er klaar voor om te beginnen aan een nieuw en groot avontuur aan de andere kant van de wereld.

Omdat werken in de tropen zwaar was vanwege onder meer de hitte mochten Indische Nederlanders die voor het Indische gouvernement en in het bedrijfsleven werkten op verlof naar Nederland om op verhaal te komen, meestal voor een periode van zes maanden tot een jaar. Zo ook Fred die in mei 1933 met verlof naar Nederland kon. Boy was toen tien jaar oud en kreeg eenmaal in het koude kikkerland zijn eerste cultuurshock. Tegelijkertijd ging hij nieuwe avonturen beleven en nieuwe vrienden maken in een andere omgeving met andere temperaturen en een andere cultuur. Na zijn verlof moest Fred voor herplaatsing naar Borneo. Hij wilde daar absoluut niet naar toe en vond het bovendien veel te heet daar in vergelijking met Bandoeng. Die stad had immers, een aangenaam koel klimaat vanwege de ligging op een hoogvlakte. Bovendien wilde hij zijn kinderen laten studeren. Daarom bleef hij veel langer dan gepland, bijna zeven jaar, in Nederland. Na eerst op wachtgeld te zijn gesteld werd opa in 1936 gepensioneerd.

Het gezin Belloni in Den Haag

Het gezin Belloni kwam in Den Haag terecht, in de Bloemenbuurt. Voor zijn levensonderhoud kon opa Bell helaas niet alleen van de muziek leven. Gelukkig was hij veelzijdig en energiek en pakte van alles aan om geld te verdienen. Zo excelleerde hij in no time in de kunstfotografie. Hij was een ware autodidact die dingen uitprobeerde en die zich snel eigen kon maken, zelfs zonder er iets over gelezen of geleerd te hebben. Hij behaalde een diploma in portretfotografie en opende in de Goudenregenstraat in Den Haag een fotostudio, die hij 'Charlotte' noemde. De kinderen hielpen mee in de badkamer thuis met de wisselbaden en het ontwikkelen van foto's en in het fotoatelier met het maken van fotolijsten om daarmee mooie portretfoto's in te lijsten. Voor zijn muziek ging hij bij een Tsjechische professor harmonieleer en contrapunt studeren om zijn composities te verbeteren. Daarnaast behaalde hij diploma's van radiocursussen Engels en Esperanto, 'voor de lol', zoals hij zei. Hij deed er alles aan om als portretfotograaf en musicus rond te komen. Dési en Claude gingen naar de lagere school in de buurt. Claude deed het niet slecht. Vandaar naar de middelbare school. René ging na zijn middelbare school in Leiden een medische studie volgen. Na twee jaar stopte hij daarmee. Een studiebeurs zat er voor hem niet in en Fred had moeite René's studie te bekostigen. Hij koos een nieuwe studierichting. Op de vliegbasis Soesterberg volgde hij zijn vliegeropleiding en behaalde zijn brevet.

1.2 Verlof

Voor Claude betekende zijn verblijf in Nederland een totaal ander leven. Naar wat ik gehoord heb, wist hij zich relatief snel aan te passen. Hij genoot enorm van zijn leven als tiener: vrienden, vriendinnen, dansen, schaatsen, vissen, alles wat tieners in die tijd uitspookten. Zelfs naar school gaan was prima. Hij wende daarom redelijk snel in deze nieuwe wereld.

Als Boy met vrienden ging vissen, kozen ze ook wel plekken buiten Den Haag. Dan gingen de bengels op de fiets een mooi visplekje zoeken voor het uitgooien van hun hengels. Regelmatig kwamen ze als loze vissertjes thuis, maar hun visverhalen waren dan toch ietwat anders, want die lieten je geloven dat ze grote vissen hadden gevangen. Gelukkig werd af en toe een foto genomen van het stel met hun visvangst die de werkelijkheid liet zien. Ook op latere leeftijd – Boy ving ondertussen grotere vissen dan ooit – koesterde hij de visverhalen uit zijn jeugd.

Claude uiterst links met zijn visvrienden en hun 'grote' vangst | Nederland

Familie Fred Belloni | vlnr boven Claude, Charlotte, Désirée | Onder Fred, René

“

Een leven vol pijn
is als een leven vol verdriet
terwijl niemand dat ziet.

Maar geef de moed niet op,
want het leven is een gift.

Zoek dus naar dat ene beetje zon;
die zon zal je hoop en moed geven
om door te leven.

Het overwinnen van die pijn
zal niet gemakkelijk zijn.

Maar met voldoende
zon in je ogen, hoop en moed,
komt het vast wel goed.

Auteur: Onbekend

Boek trailers

De zon in zijn ogen

Focus op Ned. Indië en Japan

Focus op Nieuw-Guinea

Focus op
Nieuw-
Guinea

De zon in zijn ogen

Renée Belloni

In *De zon in zijn ogen* beschrijft Renée Belloni aan de hand van onder meer zijn dagboek, zijn artikelen, verslagen, foto's en familieverhalen het indringende levensverhaal van haar vader in Indië, Japan, Nederland en op Nieuw-Guinea.

Claude (Boy) Belloni was een echte overlever. Hij ging uitdagingen niet uit de weg en ontsnapte talloze malen aan de dood. Hij dreef urenlang in de oceaan, was ooggetuige van een kernexplosie, stond oog in oog met menseneters en deed mee aan een onderzoek naar de vermiste zoon van gouverneur Rockefeller.

Zijn leven was er een vol met extremen. Van vreugde tot verschrikking, van harmonie tot onrust, van avontuur tot omwenteling en uiteindelijk tot vrede en vrijheid. Hij zat drieënhalve jaar in Japanse krijgsgevangenschap in Nederlands-Indië en Japan. Als een draaikolk sleurde het lot Claude mee naar beneden, tot een dieptepunt. Een ongelofelijke reis die hem uiteindelijk op de grens van leven en dood bracht. Zijn wil om te overleven was echter enorm. Diezelfde wonderbaarlijke drang vertoonde hij op de fatale ochtend toen zijn kamp tot de grond toe afbrandde en hij nabij het epicentrum was van de explosie die Nagasaki verwoestte. Op zoek naar een nieuwe toekomst in vrijheid en in de tropen vertrok Claude (Boy) later met zijn vrouw Anita naar Terra Incognita, Nieuw-Guinea.

In zijn dagboek en verslagen schrijft hij zeer beeldend over zijn expeditie op Nieuw-Guinea, ondersteunt met zijn foto's. Daardoor leef je als vanzelf met zijn avonturen mee en krijg je het gevoel zelf in contact te staan met de door hem zo levendig beschreven volkeren en natuur. Uiteindelijk kwam hij in Nederland terecht waar hij met Anita en zijn twee dochters Louise en Renée opnieuw een leven moest opbouwen.

